

HAJDÚ-BIHARI

NAPLÓ

XLVI. ÉVF. 167. SZÁM

ÁRA: 4,30 Ft

1989. VII. 18. KEDD

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

„A kormány számít a népfront részvételére a döntési mechanizmusban”

Németh Miklós a Hazafias Népfrent ügyvezető elnökségének ülésén

Nemzeti és összkormányzati érdek, hogy az integráló szervezetek — így például a Hazafias Népfrent — szerepe erősödjék a jövőben, mert ellenkező esetben a pártok nyoman szétforgácsolódhatnak a társadalom erői — hangsúlyozta Németh Miklós miniszterelnök a Hazafias Népfrent ügyvezető elnöksége hétfői ülésén. A tanácskozáson a kormányfő a közelmúlt fontosabb politikai eseményeiről tartott tájékoztatót, valamint változta a HNF és a kormány jövőbeni együttműködésének lehetőségeit.

A népfrentmozgalom vezetőinek körében a miniszterelnök eljárásban megjegyezte: a Hazafias Népfrent az utóbbi időben sok bírálat és kritika érte, többben is az MSZMP előretolt bástyájának aposztrofálták, s úgy vélték, hogy a többpártrendszeri politikai szervezetben amúgy is elhal Németh Miklós ezzel az érveléssel szembeállva rámutatott: a népfrent a hatvanas évektől számos olyan politikai értéket felvállalt és képviselt, olyan társadalmi problémákat követtett, amelyeket az akkori kormányzat nem vett figyelembe. A népfrentmozgalom mérlegelése-

kor helytelen lenne elfeledkezni erről a tevékenységről. A kormányfő ugyanakkor azt is hozzátette: természetesen a többpártrendszer keretei között másképpen kell működnie a népfrentnak, mint a korábbi monolit politikai rendszerben. A Hazafias Népfrentnek — mint önálló politikai tényezőnek — a társadalom azon széles rétegeit kell megnyernie, amely rétegek pártoktól függetlenül, nem egy politikai szervezethez elkötelezettek kívánnak aktív résztvevői lenni a közéletnek. Ezt aláhúzza a kormányfő fontosnak vélte, hogy a HNF összefogja, integrálja a politikai párttal alakulni nem akaró egyesületeket, szerveződéseket.

Németh Miklós a népfrent szerepét taglalva a továbbiakban kifejtette: a soron következő választásokon a HNF felkérhető, támogathatja a független képviselőjelölteket, azokat, akik nem egyes pártok képviselői, hanem a választási küzdelemben. Ugyancsak lényegesnek tartotta a népfrent szerepét a vidéki Magyarországon meggyezésében, a helyi adottságokhoz igazodó platform kialakításában.

ahoz elengedhetetlenek tartott egy olyan MSZMP-t, amely szakít a hierarchikus, felülről épített és irányított szervezeti felépítéssel, s valóban politizáló, mozgalmi jellegű párttal alakul át. Németh Miklós nem rejtette véka alá véleményét, miszerint e tekintetben az MSZMP késésben van, de — mint hozzáfűzte — e késés nem behozhatatlan.

Az átmenetet előkészítő, háromoldalú egyeztető tárgyalásokról a miniszterelnök megjegyezte: érez bizonyos mértékű obstrukciót az egyes pártok részéről, holott most minden politikai tömörülésnek — a pártterületek felretéve — az ország jövőjét, a továbblépést kellene szem előtt tartania. E továbblépés fő zálogaként értékelte Németh Miklós egy sajátos ma-

„Ezelőtt egy héttel rengeteg pándi meggy volt...”

Hét vége a kiskertekben

Nagy forróság — rosszkor jött eső

A szeszélyes hétvégi időjárás nem igazán kedvezett a kiskerttulajdonosoknak. Sokan csak apró, jelentéktelen munkákkal bíbelődtek, mások azonban keményen állták az esőt is, ha kellett.

Özv. Maczi Lajosné és lányát barackszedés közben látogattuk meg a Serli-kert egyik gyümölcsösében.

— Befőzéshez lesz — mutatja az idősebb asszony a tálban viruló sárgabarackszemeket. — Már azt hittük, a forróság elviszi, de az eső jött tette neki. Most meg nem tudunk permetezni, pedig nagyon kéne: a szőlőt, a fákat...

Az égen szürke felhők vertek tanyát, egyre hevesebben ontják az égi áldást. A uborka, meg a zöldség már odavan, azoknak hiába esik. Talán a virágok még felelednek.

— Jég, hál' istennek, nem volt errefelé, csak eső, meg vihar. Jócskán megtépázta a tengerit.

Bücsüzöl kapunk egy-két szem sárgabarackot, az eső is rákapcsol.

Néhány dűlővel arrébb **Csányi József** gazolja a szőlőt.

— El vagyok maradva, már régen meg kellett volna csinálnom. Az isten szerelmére, le ne fényképezzék — tiltakozik —, mit mondanak majd a kertbarátok.

Végül rááll egy fotóra: közben meséli:

— Ezelőtt egy héttel rengeteg pándi meggy volt, alig tudtuk leszedni a feleségemmel. Tizenhat forintért vette át a Deko. Csakúgy, mint a cigánymeggyet. Nagyon dicsérték.

Méltán lehet büszke, hiszen a meggybora nemrég első lett a megyében.

— Valamikor az volt a legszebb kert — mutat körbe. — Múlt szombaton Sárospatakra kirándultunk a kertbarát körrel. Talán jobb lett volna akkor kapálni a száraz földet.

Legyint. A kapáért nyúl és dolgozik tovább.

Legközelebb **Szűcs Béla** mákföldje mellett állítjuk meg az autót. A noteszlapon elmossa az írást az eső, a víz a nyakunkat csiklandozza. A kert tulajdonosa a kerítést drótozza, nem nagyon törődik a zivatarral.

„Ahhoz képest, hogy először vettem mákot, jó a termés...” (Fotó: Nagy Gábor)

Visszarendeződésre nincs lehetőség

Az együttműködés lehetőségeit taglalva Németh Miklós elmondta: a kormány számolt a népfrent aktív részvételére a döntéshozatali mechanizmusban, főként a döntés-előkészítés fázisában. Ugyancsak szeretnék bevonni a népfrent képviselőit a távlati kormányzati stratégiák kialakításába, véleményezésébe, valamint a jogalkotási munkálatokba.

A miniszterelnök a közös feladatok számbavétele után

röviden összegezte a közelmúlt politikai történéseit. A belpolitikai helyzetet értékelve rámutatott: veszélyes lenne Magyarországon egy olyan helyzet kialakulása, amely hatalmi vákuumot, kormányzati válságot idézne elő. Ezzel kapcsolatosan leszögezte: kockázatos lenne egy olyan hatalmi felállás létrejötte, amelyből a megújuló MSZMP kiszorulna, esetleg ellenzékbe kerülne. Hogy ez ne így történjen,

Kiegyenlítő szerep a pártok között

Végezetül Németh Miklós tájékoztatta a népfrent vezetőit a múlt heti Bush-látogatásról, az elnökkel folytatott tárgyalásokról. Összességében elmondta: George Bush személyében szavahihető és szavát tartó realpolitikust ismert meg, olyan embert, aki nem az Egyesült Államok gazdasági vagy politikai berendezkedését akarja propagálni, másokra erőltetni, s akinek fontos Kelet-Európa biztonsága és stabilitása.

A miniszterelnök nagy figyelemmel kísért, csaknem másfél óras felszólalását követően az ügyvezető elnökség tagjai ismertették a Hazafias Népfrenttal kapcsolatos elképzeléseiket, illetve kifejtették nézeteiket a gazdasági, politikai élet egy-egy részterületéről. A kormányfő nézetével összecsengő egyöntetű véleményként fogalmazták meg: a Hazafias Népfrent kiegyenlítő szere-

pet tölthet be a pártok között és a pártpolitikai csatározások közepette. Elhangzott az is, hogy a népfrentot a nemzeti karakterre kell építeni, a mozgalomban a nemzeti jelleget kell hangsúlyosabban képviselni. Többben is megfogalmazták azt az észrevételüket, miszerint a kormányzat nem képes a maga munkastílusát úgymond „lefelé vinni”, azaz az alsóbb igazgatási szinteken is érvényesíteni. Ez nagyon is érzékelhető kedvezőtlen hatásaiban némely helyi, megyei tanácsai vezetőknél. A hozzászólók sürgették — s ezzel Németh Miklós is egyetértett —, hogy mihamarabb legyenek meg a parlament és helyi hatóságok választások. Érveik közt elsősorban az szerepelt: az új választások utáni kormány, parlament és intézményeik legitimitását már nem lehetne lépten-nyomon megkérdőjelezni. (MTI)

Kárpáti—Stanculescu találkozó

Kárpáti Ferenc vezérezeredés, honvédelmi miniszter fogadta Victor Stanculescu altábornagyot, a Román Szocialista Köztársaság nemzetvédelmi miniszterének első helyettesét, aki a Magyar Népköztársaság honvédelmi miniszterének meghívására hazánkban tölti szabadságát. (MTI)

Magyar—szerb gazdasági tárgyalások

A magyar—szerb gazdasági kapcsolatok elmélyítéséről kezdődtek hétfőn tárgyalások Budapesten, Medgyessy Péter miniszterelnök-helyettes és Deszimir Jevtics, a szerb kormány elnöke vezetésével. (MTI)

MAI KÉRDÉSÜNK:

Mi lesz a hajdúdorogi pártházból?

— **Pártház** — válaszolt kérdésemre **Vass Mihály** városi párttitkár, majd így folytatta: — A hat irodának már van gazdája. Részint a pártbizottság munkatársai, részint az ifjúsági szervezetek és a Hazafias Népfrent munkatársai dolgoznak itt. Az igaz, hogy a több száz főt befogadó nagyterem az épület megépítése, 1974 óta nem volt megfelelően kihasználva, évente nyolc-tíz nagyobb rendezvény volt. De tervezzük, hogy esetleg a jövőben házasságkötő teremként is használjuk. Egyébként egy háromtagú bizottságot felkértünk, tegyenek javaslatot az épület hasznosítására.

— Az általános iskoláinkban változott tanítás folyik a tanteremhiány miatt — ecseteli a helyzetet **Bodnár Miklós**, a HNF újdonsült helyi titkára, a bizottság egyik tagja. — Nekem volt egy javaslatom — folytatja —, hogy a művelődési ház átköltözzön a pártházba, a művelődési házat pedig át lehetne alakítani iskolának. A pártbizottság dolgozó

maradnának. Ez négy tanteremmel jelentene többet. Egyébként a javaslatomat a bizottság elvetette. De van egy másik elképzelésem is, működhetne a pártház politikai-kulturális centrumként, onthot adva a közéleti embereknek, művelődni vágyóknak.

Dr. Kocsis Miklós tanácselnök a bizottság nevében szolt:

— Közel egy hónapig nézegettük a lehetőségeket. Felvetődött az is, hogy a bölcsőde férőhelyét 20 fővel csökkentjük — mivel kevés a jelentkező —, oda települne egy óvoda, az óvodába a kisegítő iskola, annak helyére pedig négy tantermes iskola kerülne. De felvetődött az is, hogy a szakmunkásképző területén bővítés-ként felépítene a város egy négy tantermes épületrészt, amely egyelőre általános iskolaként működne. Az ügy még nincs lezárva, keressük a lehetőségeket, majd a végleges javaslatot a pártbizottsággal közösen fogjuk megbeszélni.

— gábriel —

K

AUS 17.,

LEK NAPJA

5.04 —

37 órákor

IDŐJÁRÁS

ESTIG: A rövid napos nappalok mellett gyakorta felhős az ég, záporosó, délnéhol zivatar is az északi, északkeleti napközbenként erős, éjszakai mérsékelt lesz. július közepén hűvös idő. A több éjszakai hőmérséklet között 13 fok között, több nappali hőmérséklet között 20—25 fok között. (MTI)

ÓNAPTÁR

éve hait meg Szalay László reform- Magyar Tudomány tája.

etem jogi és bölvégezte el (Horánitványa volt), barátai körében tanulmányai után ként dolgozott enél.

RAMOK

Altalános Művelőszabadidős program hétfőn.

erka Játékoszabályelőtt az UAMK

-kupa. Fociversezen alakuló csap az UAMK újké-

DOKTOR:

telefondoktor és jászobozású per és telefonszám

A zsiros haj té felvilágosítás

6knek.

KARBEJELEN-NEM FOGAD-

Magyar Demokdebreceni szerlakossági képviztatják a lakos a repülőgépek következtében

károk bejelenté már több mint lejárt. Ennel g mindig érkez bejelentések.

a Garancia Biz után érkez be márm nem fo z eddig érkez panaszt még ki

Ü-BIHARI

APLÓ

ar Szocialista nkáspárt Bihar Megyei ának lapja. rkesztő: nyei József. szító-helyettesek: yás Imre és y Zsuzsa. kesztőség: ebrece. 3. tér 10. 4024. on: 12-144. ovat: 17-152. ügyelet: 16-695. Kladjá Hdú Megyei dó Vállalat. ebrece. usi tér 10. ebecim: ebrece. 6k 72. 4001. on: 12-144. os kladjó. abó Imréné, í Nyomda. ebrece. os vezető: kó István ríagaztató. július 17. es száma: 1819.

Magyar Posta. a hírlapkészítő hivataloknál zbesítőknél. zetes díj apra: 105 Ft. vve: 315 Ft. re: 630 Ft. re: 1260 Ft. x: 25 627 0123 — 1051

Három jelölt a szavazólapon

A választás előkészületei Püspökladányban

Szerdától elkezdődik a pártválasztás Püspökladányban és három napot át szavazhat kongresszusi küldöttre a város több mint ezer párttagja.

„Minden párttag — köztudomásúlag — ellenőrzött és megbízott útján — részt vehessen kongresszusi küldöttnek megválasztásában.” A pártválasztás ajánlja tehát az MSZMP Központi Bizottság június 23-24-i ülésének határozata. Ugyanakkor nem támaszol konkrét módszert, nem ír elő kötelező forgatókönyvet, rábízta az illetékesekre, a választókra a legdemokratikusabb módszer megtalálását.

Úgy tudom, a megyében Püspökladányban kerül először sor a pártválasztásra. A város párttagjainak képviselőtében egy küldött vesz majd részt a kongresszuson. A városi pártbizottság úgy döntött, hogy már a küldötték jelölésében valamennyi párttag véleményét mondhasson. A város harminckilenc pártalapszervezetében pedig jú-

nus második felében és július elején elkezdődött a választások előkészítése. A pártszervezetek titkárai véleményét kérték a tagságtól arról, kik azok, akiket a legalkalmasabbnak tartanak arra, hogy küldöttként képviseljék Püspökladány párttagját. Július 7-ig valamennyi pártalapszervezet írásban küldte be a felmérés eredményét, illetve a jelöltek névsorát. A küldöttjelölttől tizenhét személy neve szerepelt.

A választási előkészületek következő mozzanatában — mely megbeszélésen e sorok írója is jelen volt — a tizenhét küldöttjelölt találkozott dr. Nagy Lászlóval, a városi pártbizottság titkárával. A megbeszélés célja, mint a titkár mondta, hogy valamennyi, a város párttagságát által javasolt küldöttjelölt nyilatkozhasson arról, vállalja-e a megmérettetést, a jelöltséget, a város párttagságának képviselőt a kongresszuson. A tizenhét küldöttből a találkozáson elfoglaltságuk miatt — csak tizennyolc voltak jelen.

Nagy megtiszteltetés, de...

Elsőként Kincses Lajosné — aki április 15-én a nyugdíjkorhatárt betöltve mint első titkár köszönt le a városi pártbizottsági tisztviselő — kért szót.

„Nagy megtiszteltetés, nagyon jólesett számomra az a jelölés — mondta látványosan kissé elzárkózottan —, nagyon köszönöm, de nem vállalom a jelölést. Kincsenél azzal indokoltam, hogy már több kongresszuson ott volt a XIV-en, mely véleménye szerint sorfordító és személyiségformáló erő lesz majd, fiatalabb, aktív párttagoknak kell részt venni.

Nem idézem valamennyi küldöttjelölt választás a pártbizottság titkára által feltett kérdésre, hiszen csak ismétlésekbe bocsátkozhatnék, mint ahogy azt ók maguk is elmondták a Kincsené válasza után. Azonban szívesen felsorolom a jelölteket. Nemcsak azért, mert nagy megtiszteltetés ez számukra, hanem információképpen is. Ime ők kapták a bizalmat Püspökladány párttagságától: Bodnár Imréné, a Petőfi Általános Iskola tanára, Fekete

Sándor, a November 7. Tsz belső ellenőre, Fodor Mátyas, a MAV-nyugdíjas, Gasparik Mihály mozdonyvezető, Hegedűs Gábor, a MAV Körzeti Üzemfőnökség helyettes vezetője, Kállai Ferenc, a November 7. Tsz elnöke, Keserű Imre, a Vegyipari Vállalat püspökladányi gyáregységének igazgatója, Kincses Lajosné nyugdíjas, az MSZMP püspökladányi bizottságának volt első titkára, Komáromi László MAV-nyugdíjas, Miklós Mátyas, a November 7. Tsz brigádvezetője, dr. Molnár László, a városi tanács végrehajtó bizottságának titkára, dr. Nagy László, az MSZMP püspökladányi bizottságának titkára, Nyirkos Tibor gimnáziumigazgató, Szabó Judit, a pártbizottság politikai munkatársa, Szabó Károly, a Zöld Mező Tsz elnöke, Tomka Jánosné, a 123. Számú Szakmunkás-képző Intézet igazgatója és Tresz Jánosné postai kézbesítő.

Azt gondolom, egy felhívást, a Miklós Mátyasét mégis idéznem kell. Amikor a küldöttjelöltek egymás után jelentették be, hogy nem tartanak igényt a kongresszusi jelöltségre, a November 7. Tsz brigádvezetője a következőket mondta.

„En úgy vagyok a párttal, hogy ha azt mondják, mennek kell, megyek. De azt hiszem, itt sokkal képzettebb, felkészültebb emberek vannak, s meggyőződésem, hogy ők sokkal jobban tudják képviselni Püspökladány párttagságát. Ellenben azt nem szeretném, ha csupán egy személy neve kerülne a szavazólapon. A párttagság bizalmatlan, s azt mondaná: ezt megint „megumbultatuk”.

Törekvés a demokráciára

Nem lesz egyes jelölés Püspökladányban. A szavazólapon Gasparik Mihály, Hegedűs Gábor, dr. Nagy László neve került fel, ők elvállalták a jelölést. A három jelölt hétfő este mutatkozott be az úgynevezett választási gyűlésen az érdeklődő párttagok körében. Nyilatkoztak, véleményüket mondták elképzeléseikről, a jelenlévők pedig megfogalmazták a küldötttek szemben támasztott igényeiket.

Elkészültek a szavazólapon is, melyeket az alapszervezeti titkárok eljuttatnak valamennyi párttaghoz, hogy július 19-20-21-én reggel hat órától este nyolc óráig a városi pártbizottságon felállított urnákban elhelyezhessék szavazataikat.

Ha a szavazáson nem vesz részt a város párttagságának több mint 66 százaléka, meg kell ismételnünk a szavazást. Megválasztótnak tekintendő az a küldöttjelölt, aki a legtöbb szavazatot kapta, illetve ha ez meghaladta a leadott szavazatok 25 százalékát.

A kongresszusi küldöttválasztást Püspökladányban, azt gondolom, nem kell kommentálni. Az előkészítés tartalmában és módszerében a demokráciára való törekvés felelőssége érezhető. Most már úgy mondhatjuk, „egyes” párttag a főszerep, megszólalhat a „nagy politika” színpadán.

Tatár Éva

A fodrász: meggazdagodni nem lehet

Motto: „... a szolgáltatásokat abban a pillanatban el kell fogyasztani, amelyben termelik...”

(Marx: A tőke, II.)

Ha van szakma, amelyiken tökéletesen lemérhető egy város polgárainak közhangulata, vagy akár anyagi lehetősége, akkor az mindenképpen a fodrászoké.

Mindenki járt már fodrásznál. A haj nő, és az egyre cifrábbá váló frizuradivatot is követni kell (annak, aki teheti). Mi a jellemző egy fodrászüzletre? A fehér köpenyek, tisztaság, vegyszerek, kozmetikumok illata, diszkrét olócsattogtatás. Baráti, vagy csak protokolláris, de mindenképpen udvarias csevegés, élcélődés, esetleg halk zene.

Ha valakinek nyomasztó gondolatai vannak, nehéz a gondokkal, változóban van, esetleg nem jön ki a főnökvél a munkahelyén és éppen a szemébe lóg a haja, pattanásos az arcbőre, betérve egy fodrászszalonba összes bajaira győgyirt talált, vagy legalábbis meghallgattást. Ez egy ilyen szakma.

A személyi szolgáltatások körébe tartozó tevékenység-

gek közül a fodrász-kozmetikusé — az építőipari és a személygépkocsi-javítások után — a harmadik legjelentősebb a lakossági szolgáltatások sorában.

Tavaly több mint 250 kisiparos kereste a kenyerét ebben a szakmában, de jelentős az állami cégek, szövetkezetek taglétszáma is. Itt a maszekok vezetnek, tavaly 103 millió forint bevételt könyvelhettek el a megyében, szemben a szocialista szektor — amelyben a szövetkezetek a meghatározók — 84 millió forintos forgalmával. Mindez, persze, a legális tevékenységre vonatkozik. Az illegális szolgáltatók, az otthoni is dolgozó fodrászok, kozmetikusok mintegy 20 százalékát elégitik ki az összes jelentkező igénynek, ami azt jelenti, hogy a fenti adatok a tényleges forgalom 80 százalékát mutatják. (A saját hajápolás, körömvágás értékét természetesen lehetetlen számba venni.)

Az életszínvonal töretlen ivelése

lefelé — sajnos, ez a fordulat már lassan közhelyé válik, mintha csak azt mondanánk, hogy ezek a mai fiatalok... —, egyszóval az anyagi gondjaink növekedése itt is meglátszik. Bakó Imréné kisiparos, aki három másik társával Debrecenben a Ságvári utcán egy eldugott kis szalonban dolgozik, így látja a helyzetet:

— A vendég meggondolja, hogy mikor tér be hozzánk. Ha eddig járt hetente, akkor mostanában már csak havonta jelentkezik. Különösen ebben az évben csökkent jelentősen a látogatottság.

Persze, a „törzsgárdához” tartozó vendégek nem maradnak el, ha ritkábban is jönnek mostanság. Általában mindenkinek van fix kuncsaftkörre akár maszek, akár állami cégnél dolgozik.

— Strapás szakma — panaszkolja Bakó Imréné —, nemcsak fizikailag fárad el az ember, de szellemileg is.

A vendéggel beszélgetni kell, ha ahhoz van kedve. Az állandó kuncsaftokkal azért könnyebb a helyzet, velük baráti, szinte családi a viszony.

Valahogy fogni kell a vendéget. Mint minden szakmában, itt is megvan a módja:

— Nálam előre, telefonon lehet bejelentkezni, így senki sem ér csalódás. Amúgy is elég eldugott helyen vagyunk, kevesen tévednek be „csak úgy”.

A maszekok, talán — ha szabad ezzel a kifejezéssel élni —, egy hajszállal olcsóbbak a szövetkezetnél, bár előfordul, hogy egy amúgy kétfélszáz forintos dauer hat-száz forintba kerül.

De nem ez a jellemző.

Mind az állami, mind a magánszektorban nagyjából ugyanazokkal az alapanyagokkal dolgoznak, ami a különféle kozmetikumok, vegyszerek, hajfestékek árát il-

leti, itt is naponta éri megletetés a szakembert: most ennek ment fel az ára, most anak. Legutóbb tavaly januárban rendezték a szolgáltatás árait magyarul: fel-emelték őket), azóta csak az alapanyagok árai emelkedtek jelentősen. Így — együtt a vendégszám csökkenésével — egyre kevesebb a haszon. De hát, mondják, a szolgáltatás árait sem lehet a csillogos égig emelni. Ezzel, azt hiszem, egyetérthetünk.

Mindkét szektorban

ugyanazon tarifák szerint dolgoznak általában. A lakossági megítélés illetően Abelné Dobó Katalin, a Fodrászipari Szövetkezet elnöknője siet a segítségünkre:

— Egy évben 800 ezer — egymillió vendégünk van, általában tíz-tizenöt írásos panasz érkezik. Hogy ennyi is van, az természetesen baj, de mintha manapság egy kicsit idegesebbek lennének az emberek. Vonatkozik ez fodrászra, vendégre egyaránt.

Ami, ugye, nem is csodálni való, ha lépten-nyomon pénzt húznak ki a zsebünkből. A fodrászszakmában jó minőségű, nyugati és persze drága anyagokkal dolgoznak. Hogy miért?

— Drágák ugyan, de pótolhatatlanok — mondja az elnöknő. — Egyszerűen lehetetlen magyar anyagokkal helyettesíteni őket. Emberrel dolgozunk, nem tehetjük ki őket mindenféle, a magyar szerekben rejülő veszélyeknek. Magyarországon kisiparosok is gyártanak különféle hajápolási, kozmetikai alapanyagokat, de azokkal nem szabad foglalkozni, olyan rossz minőségűek, veszélyesek lehetnek az egészségre.

Ebben a szakmában sem ismeretlen a hiány fogalma. Van úgy, hogy el kell küldeni a vendéget, majd jön a jövő héten, addigra talán lesz, mondjuk, haddauer-víz és tehetnek néhány bodort a hajába. A megoldás esetleg egy saját kereskedelmi hálózat kialakítása lenne, a régió szövetkezetei keresik is a lehetőségeket.

A szolgáltatást is emberek végzik, fontos, hogy milyen a felkészültségük. Érdekes: annak ellenére, hogy divat-szakma és sokszoros a túljelentkezés a képző intézetekbe, többnyire közepes képzettségű végzősök kerülnek ki az iskolapadból. Sokan vannak, akik egy-két év után otthagyják a pályát, a két műszak és a farszort egész napos ácsorgás miatt. Sok az allergiás megbetegedés a fodrászok között, amit a különféle vegyszerek, spray-hajlakkok okoznak.

— Szép szakma — mondta Abelné Dobó Katalin a beszélgetésünk során —, aki szereti, annak megélhetést biztosít. Meggazdagodni azonban nem lehet boldogi, pláne nem rövid idő alatt.

(Ez is borraalós szakma: kívülállóknak bármit is megállapítani az anyagi lehetőségekről több mint lehetetlen vállalkozás. Én hajlamos vagyok hinni az elnöknőnek, de ez pusztán egy szubjektív vélemény.)

A fodrászok minden bizonyonnyal az emberi hiúságra alapozzák egzisztenciájukat és — valljuk be — nem alaptalanul. Mindig is lesznek, akik fodrászhoz járnak, ez a szolgáltatás igazán nem a kihálófélben lévő köztudatú való. Viszont talán az egyetlen, ahol jóval több az elégedett kuncsaft, mint az elégedetlen. Azért ez is nagy szó manapság.

(folytatjuk)

S. Z.

DOLGOZNI VESZÉLYES

Miért nő az üzemi balesetek száma?

szeres terhelés hárult, nem bírta, „elejtette” az 5 tonna tornyot, amely a mérlybe zuhant, maga alá gyűrve a daru kezelőfülkéjét. A darukezelőnek volt annyi lélekjelenléte, hogy az utolsó pillanatban kiugrott a fülkéből, így maradt szemernyi esélye az életben maradásra.

Néhány hete a Debreceni Építőipari és Tervező Vállalat fiatal hegesztőjének halálát okozta üzemi baleset. A Járműjavító területén dolgozott munkabrigádjával. Vasárnapi túlmunkát végeztek többletjövedelem reményében. A fiatalember kiváló hegesztő hírében állt, ez alkalommal azonban olyan munkát vállalt, amely szokatlan volt számára. Pakuratóról tartály kondenzvezetékekének lángvágását végezték, amikor a tragédia történt. A tartályba valami módon tűzveszélyes folyadék került, amely felrobbant. A robbanás kivágta az aknafelelet, az a hegesztő fejére esett, halálos sérülést okozva.

Hajdú-Bihar megyében egy esztendő alatt közel négyezer olyan üzemi baleset történt, amely 3 napon túl gyógyuló sérülést okoz. A Munkavédelmi Felügyelőségnek azonnal tudomást kell szereznie minden halál-

esetről, életveszélyes sérülésről, súlyosabb csonkulásról, érzékszervvesztésről. De négyezernél lényegesen több az összes üzemi sérülés. A munkavédelem ennek ellenére valamiféle mellékes dolognak tekintjük, akkor érzékeljük igazán a fontosságát, ha már bekövetkezett a baj. A munkavédelem helyzete, amelyről dr. Pauwlik László hivatalos vezető tájékoztató, meggyőzően cseppet sem derül.

— A munkavédelem olyan, mint a gazdaság — mondja. — Ahol magas szintű a termelés, ott általában kultúraltabb, biztonságosabb a munkavégzés is. Az üzemi baleseteknek sokféle okozója lehet. Okozhatja maga a munkás.

Világosan kell látnunk, hogy az utóbbi években romlott a dolgozók lelki és fizikai állapota. Gondjaikat magukkal viszik a munkahelyre, sok az ideges, fejfájásos ember. A jobb megélhetés reményében mindenki túlhajtja magát, a szerzet számára szükséges pihenésre gyakran nincs lehetőség. A munkahelyeken sincs minden rendben. Ha valaki biztonságosan akarja a munkáját dolgoztatni, az sok pénzbe kerül. A védőberendezések drágák. Különösen a kisvállalkozások

esetében tapasztaljuk, hogy a gyorsabb és olcsóbb munkavégzés reményében elmulasztják a kötelezően előírt biztonsági előírásokat, nem állítanak állványt, nem használnak védőfelszerelést, nem kötik ki magukat, ha a magasban dolgoznak. Ezer esetből kilencszázkilencvenkilencszer megúszkál a bajt, de egyszer bekövetkezik a baleset. Családok maradnak apa nélkül, a társadalom pedig eldob magától termelőikben lévő szakembereket.

— Milyen esélyt lát a munkahelyi vezetők és a dolgozók szemléletváltására? Véleménye szerint hogyan lehetne elérni, hogy ne tekintés mellékes, felesleges dolognak a munkavédelem?

— A szemléletmódon valóban sok múlik. Ha egy ipari vagy mezőgazdasági üzemben korszerűtlenek is a gépek, a berendezések, de tisztességes a dolgozók szemléletmódja, él bennük a munka tisztellete, a rosszabb körülmények ellenére kevesebb a baleset, mint ott, ahol korszerű ugyan a géppark, de kevésbé törődnek a biztonsággal. A szemléletváltásban sokat segíthetnek az új típusú biztosítási feltételek, amelyek jelenlegi rendszere igen

rossz. Ha jobban érvényesülné a biztosításban a dolgozók és a munkahelyi vezetők érdekeltsége, akkor bizonyos, hogy nagyobb lenne az odafigyelés is. Sokszor tapasztaljuk, hogy nem veszik fel a munkások a védősisakot, nem kötik ki magukat a magasban, nem vigyáznak testi épségükre, a legegyszerűbb előírásokat sem tartják be.

— Az utóbbi hetekben, hónapokban különösen sok balesetről adtak hírt az újságok. Többen meghaltak, többen súlyosan, életveszélyesen sérültek. Miről árulkodnak a megyei munkavédelmi felügyelőség adatai?

— Januártól májusig 1695 baleset történt, 1313 munkavégzés közben, a többi munkából hazafelé menet. A nyári hónapokban sajnos emelkedést mutatnak az adatok. Elkezdődött a mezőgazdasági kampánymunka, amely során gyakran történik baleset. Az idei nyáron is életét veszítette egy mezőgazdasági munkás silószás közben. Ő is fiatal ember volt, családot hagyott maga után.

Alig fejezzük be a beszélgetést, amikor kopognak az ajtón és táviratot nyújtanak át Pauwlik Lászlónak. A KIOSZ értesíti. „Munka közben a lovas szekér alá esett és életét veszítette egy áruszállító kisiparos.” Ebben az évben az üzemi baleseteknek ő a harmadik halálos áldozata. Fazekas Valéria

UNK

... súlyos...
... telenber...
... ahog...
... an, az el...

... a önteni...
... zszágszol...
... ájaldalmán...
... elnie. Ha...
... nak a vi...
... ettőt még...
... fakítja...
... k, ha el...
... k mindig...
... el áldoz...
... emelte ki...
... zalommal...
... t, lép...
... ndhatjuk...
... ljunk ör...
... kiben ve...
... scsak az...
... bánatok...
... bennün...
... el erősít...
... m zárha...
... aberrált...
... arra sincs...
... élébe, hi...
... s is szük...
... figyelem...
... ó árnyék...
... túlságo...
... ebből ki...
... funkció...
... úgú kép...
... tisztelet...
... is, ame...
... a hintát...
... erepének...
... ki-ki úg...
... emetőnek...
... y indul...
... l. S ha...
... ott két...
... k szét, s...
... meggon...
... S pláne...
... árom- és...
... g a ma...

... n védett...
... tben tar...
... tatalat...
... téhez sok...
... tünkább...
... egegyezés...
... on, s nézi...
... itt van...
... egészség...
... k szét, s...
... meggon...
... S pláne...
... árom- és...
... g a ma...

... tenek, hogy...
... általa nem...
... évit. Kom...
... a Hortobá...
... daság ter...
... aratni. Egy...
... éni terme...
... rója.

... el vizsgálat...
... ádnak nem...
... a gázipar...
... yvert illegá...

... rendőrki...
... rendelte...
... eményezte...
... lytatását.

h. a.

... folyamok...
... 24-ig...
... eladási...
... gys. Ft-ban

10 058,13
1 743,08
136,61
844,29
1 456,97
966,29
37,91
2 907,19
8 762,57
442,49
5 261,95
21 118,68
895,14
3 277,89
45,22
465,74
39,16
32,25
3 793,31
962,00
6 272,25
6 781,54

... egyémllet...

... soknál al...
... 36,85

Utoljára a mikrohullámú sütőről

A parancsnokság véleménye

A Hajdú-bihari Napló 1989. május 30-i számában cikk jelent meg Az állampolgár kiszolgáltatott címmel, melyben J. I., hajdúbozsórményi lakos vámműveivel kapcsolatban több téves, elenőrizhetetlen megállapítás, korszerűtlen, elavult jogszabálybírálat jelent meg.

A cikkkel kapcsolatban az alábbiakról szeretném tájékoztatni:

Az 1989. április 9. előtt életben volt vámművekről (a vámjog szabályainak megállapításáról és a vámeljárás szabályozásáról szóló 39/1976. (XI. 10.) PM-KkM együttes rendelet) az utas- és ajándékforgalomban behozott (beküldött) vámuárértékét a belföldi forgalmi érték szerint kell megállapítani. A kérdéses vámuár belföldi forgalmi értéke a vámkézelés időpontjában 15 000 forint volt (ennek bizonyítására még visszatértek).

Az állampolgár nagy része élt és él a fellebbezés lehetőségével (jogszabályunk erre az esetre elhalasztja a vám megfizetését is), különösen akkor, ha a belföldi forgalmi értékre vonatkozóan bizonyítékai vannak. (J. I. is eredménnyel fellebbezett.)

A fellebbezés csak akkor jár (illetékfizetéssel járó) többletköltséggel, ha annak az elbírálo nem adhat helyt. 2. Az állampolgár tényekkel bizonyított igazságát a vámhivatal saját határozata felülbírálásával elismerte. A tényekkel nem bizonyítható, illetve az cáfolható „igazság elismerése” nem várható el. Elvárható viszont, hogy az ügyfél — és az újságíró — elismerje a hatóság bizonyított igazát.

Az állampolgár fellebbezésének elbírálására a jogszabályokban meghatározott hatóság illetékes. Ez a konkrét esetben a másodfokon eljáró megyei parancsnokság. A magyar jogrendszer alapvető jogelvé, hogy a másodfokú eljárásban hozott határozat jogerős, ellene fellebbezésnek nincs helye. Ezt a rendelkezést valamennyi másodfokú határozatba bele kell foglalni.

3. Harmadik kérdésére csak annyit válaszolhatok, hogy a vámok (adók, illetékek stb.) fizetése az állampolgárnak jogszabályban előírt kötelessége, ebben az értelemben talán kiszolgáltatottnak érezheti magát. A konkrét ügyben a fizetés előírása mellett semmi jogtalan vagy érdeket sértő rendelkezés nem történt.

A testületi munkavégzés hibáinak feltárása, a gyakorlatban rosszul bevált rendelkezések megszüntetése érdekében írt sajtóikkal szemben nincsen semmi elvennésem. A Hajdú-bihari

Napló május 30-i számában megjelent írás azonban a hatóságok által bizonyított tények mellőzésével, az ügyfél által állított körülmények ellenőrzése nélkül olyan ügyben vont le hamis és a testületet súlyosan sértő következtetéseket, melyben jogsértés vagy érdeksérelem nem történt.

Kérem, hogy a cikkek közlése előtt nagyobb körültekintéssel járjanak el. Szükség esetén szívesen ad információt bármelyik vámszervünk. Fontos ez azért is pl., mert a cikkben megbi-

rált rendelkezés a megjelenés napján már közel két hónapja nem volt hatályban. A fontos változásnak széles körben hangot adtunk, felhívtuk a tájékoztatás figyelmét különösen a belföldi forgalmi érték elvételére és a vételár vámalapoként történő elfogadására. A cikk ezzel szemben az olvasó félretájékoztatására alkalmas.

Budapest, 1989. június 28.
Elvtársi üdvözléssel:
Dr. Balogh György
vezetőrnagy

A Paletta Kereskedelmi Vállalat leveleiből

1. (Részlet)
„A közölt időpontban (február) PRIVILEG gyűjtőnével jelezett mikrohullámú sütők voltak készletben. A 450 wattos fogyasztói ára 11 100 forint volt, de március 1-jétől a behozatala megszűnt. Az 500 wattos sütő februári ára 14 900 Ft, a jelenlegi fogyasztói ára 15 400 Ft. A leveleikben jelezett ELIN típusú mikrohullámú sütő készletben nem volt, és jelenleg sincs, így annak árára vonatkozóan tájékoztatást adni nem tudok.
Debrecen, 1989. június 13.

2. „Igazolás. Igazolom, hogy az 1988/89-es Quelle katalógusban 004 681 megr. számú 450 W-os 10,2 literes mikrohullámú sütő — melyet boltunkban — értékesítettünk PRIVILEG felirattal, fogyasztói ára 11 100 forint volt.
Debrecen, 1989. július 7. Paletta Kereskedelmi Vállalat, elektroszaküzlet.”

A panaszos levele

„Kedves Barátom! Mellékeltlen küldöm a Paletta elektroszaküzletben kapható, illetve az általam vásárolt készülék összehasonlításához szolgáló ábrákat, tájékoztatókat. Ezekből egyértelműen megállapítható, hogy ugyanazon készülékről van szó (teljesítmény, műszaki paraméterek, külső megjelenés stb.). Utólag megítélve a helyzetet, a különbség csak annyi, hogy ha az elektroszaküzletben vásárolt készülék, a tájékoztatókhoz hasonlóan a katalógusban is megjelent volna vitába a hatóságokkal. 2. neked sem okoztam volna gondot és 3. még egyéves garanciát is kaphattam volna. Üdvözléssel: J. I.”

A szerkesztőség megjegyzése

1. Az említett dokumentumok szerkesztőségünkben megtekinthetők. Ezekből egyértelműen kiderül, hogy egyrészt olvasónk nem 500, hanem 450 W-os mikrohullámú sütőt vásárolt, továbbá, hogy valóban mind a teljesítményt, mind a műszaki paramétereket, mind a külső megjelenést tekintve azonos sütőkről van szó, ha márkájuk nem is ugyanaz.

2. A cikkben elkövetett hibákért az érintett szervek és olvasóink elnézését kérjük. Meggyőződésünk azonban, hogy az alapkérdésben — a mikrohullámú sütő tényleges belföldi árának megítélésében — nem tévedtünk. S ez minden egyebet meghatároz.

Budapest, 1989. június 28.
Elvtársi üdvözléssel:
Dr. Balogh György
vezetőrnagy

A Paletta Kereskedelmi Vállalat leveleiből

1. (Részlet)
„A közölt időpontban (február) PRIVILEG gyűjtőnével jelezett mikrohullámú sütők voltak készletben. A 450 wattos fogyasztói ára 11 100 forint volt, de március 1-jétől a behozatala megszűnt. Az 500 wattos sütő februári ára 14 900 Ft, a jelenlegi fogyasztói ára 15 400 Ft. A leveleikben jelezett ELIN típusú mikrohullámú sütő készletben nem volt, és jelenleg sincs, így annak árára vonatkozóan tájékoztatást adni nem tudok.
Debrecen, 1989. június 13.

2. „Igazolás. Igazolom, hogy az 1988/89-es Quelle katalógusban 004 681 megr. számú 450 W-os 10,2 literes mikrohullámú sütő — melyet boltunkban — értékesítettünk PRIVILEG felirattal, fogyasztói ára 11 100 forint volt.
Debrecen, 1989. július 7. Paletta Kereskedelmi Vállalat, elektroszaküzlet.”

A panaszos levele

„Kedves Barátom! Mellékeltlen küldöm a Paletta elektroszaküzletben kapható, illetve az általam vásárolt készülék összehasonlításához szolgáló ábrákat, tájékoztatókat. Ezekből egyértelműen megállapítható, hogy ugyanazon készülékről van szó (teljesítmény, műszaki paraméterek, külső megjelenés stb.). Utólag megítélve a helyzetet, a különbség csak annyi, hogy ha az elektroszaküzletben vásárolt készülék, a tájékoztatókhoz hasonlóan a katalógusban is megjelent volna vitába a hatóságokkal. 2. neked sem okoztam volna gondot és 3. még egyéves garanciát is kaphattam volna. Üdvözléssel: J. I.”

A szerkesztőség megjegyzése

1. Az említett dokumentumok szerkesztőségünkben megtekinthetők. Ezekből egyértelműen kiderül, hogy egyrészt olvasónk nem 500, hanem 450 W-os mikrohullámú sütőt vásárolt, továbbá, hogy valóban mind a teljesítményt, mind a műszaki paramétereket, mind a külső megjelenést tekintve azonos sütőkről van szó, ha márkájuk nem is ugyanaz.

Védem, építem...

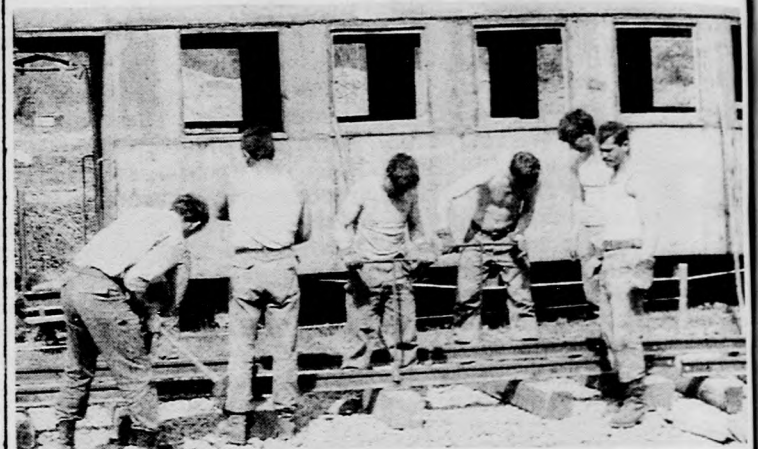
Huszonöt éves katonai alakulat

25 év egy ország vagy nép történelmében egy pillanatot, de egy demokratikus hadsereg életében már jelentős időtartam. 1964 júliusában kezdte meg feladatának teljesítését a Magyar Néphadsereg debrecen-apafai alakulata.

Legelőször Kecskeméten dolgoztak a katonák, majd az évek előrehaladtával részt vettek a jászberényi, mátészalkai, hidasbonyhádi vasútállomás átépítésében. 1970-ben Kisújszállás—Karcag vonalon, 1973-tól Taktaharkány—Szerencs, Debrecen—Nyíregyháza, Gyoma—Budapest, Hajdúszoboszló—Cegléd viszonylatokban alakultak a vasúti pályák az alakulat katonáinak csákányai és gittjeikkel. Az elmúlt

harmincöt év alatt a katonák harci készségét, védelmi képességét fenntartásuk érdekében itt folyó tevékenység szívesen jelzi, hogy többször ért el élenjáró címet.

A katonák szabad idejük egy részében társadalmi munkával segítik Debrecen néhány óvodájának és iskolájának életét. Katonáink olyan színvonalas debrecenbajai, néptáncgyűttek tagjai, mint a Délibáb vagy a Forgózsza. Az alakulat szervezésében megközelítőleg 1200 fiatal fejezte be az elmúlt 25 év alatt az általános iskolai tanulmányait. A keleti országrész egészségügyi intézményeit több mint 1000 liter vérről segítették katonáink. KISZ-lapjaink nyomán. Az elmúlt

Katonák munka közben

25 év során a katonák ezer kilométer vasúti pályaszakaszt építettek, felújítottak, karbantartásában vettek részt. E munkálatok végzése közben több ezer köbméter földet mozgattak meg, sok ezer tonna árut raktak át.

1978 éve mérőföldkő volt az alakulat életében. A MÁV Debreceni Igazgatóság csapatászlóit adományozott, mivel az itt dolgozó állomány cselekvő részese volt az elért kimagasló eredményeknek, s a kialakult munkakapcsolat méltóképpen szimbolizálja a munkások és katonák összeforrottságát. Az utóbbi időszakban az alakulat tevékenysége az ipari üzemek egy részére is kiterjedt.

Mindennapi kemény fizikai munka ellenére is az „angyalbőrbe bújtatott leányok” kemény katonai kiképzésben részesülnek.

nyerte a KISZ KB Vörös Vándorzászlaját. Napjaink keményedő gazdasági megszorításai nagyobb próbatétel elé állítják az alakulat hivatásos, továbbbismegelő, polgári és sorállományát. Egyetlen járható utunk csak az eredményesen, tisztességesen végzett munka. A túlnyomórészt nős, családos katonák igen keményen megdolgoznak a keresetükért.

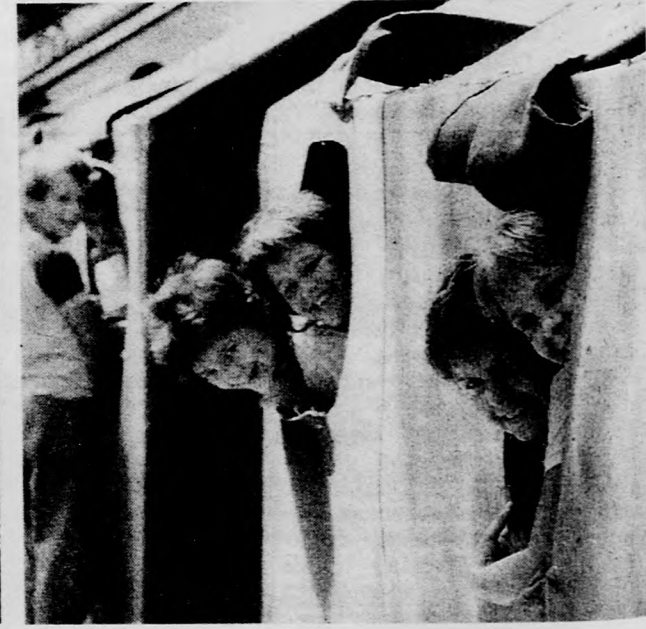
Valószínű, hogy az augusztusi bevonulás után ennek már az olvasók közül is néhányan cselekvő részesei lesznek. Bizunk abban, hogy eljövendő katonáink is tovább gyarapítsák az alakulat jó hírét. Egészséges optimizmussal kívánom az alakulatnak, hogy 25 év múlva legalább ilyen eredményekről adhassanak majd számot.

Szabó Gyula
katonai tudósító

„Nyáron jobb, mint otthon!”

Ezzel a felkiáltással élt és élhet a táborozó diák. Láthatóan kitűnően érzik magukat a debreceni Tócsóker-ti Általános Iskola (korábban: Margit Téri 1. Számú Általános Iskola) tanulói a keramikai, a turisztikai és a lovastáborban. Felvételeink az iskolakertben lovagolni tanulókat, illetve a létavérsi sátoros pihenőközpontban a képzőművészettel és a tájjal ismerkedőket, túrázókat láthatjuk, felszabadultaknak, a nyár ilyen örömeit — a természetben és az oldott közönségben létezést — élvezőeknek. (Fotó: F. Szilágyi Imre)

A muzsika...
„Az új...
fogadj...
Debreceni m...

A pekingi központi konzervatórium...
20. között Kínában...
konzultáció...
Kedves Tamás...
gordonkaművész...
Debreceni...
igazgatója és felesége...
Mária zenetudós.

Cum Pe kiválasztása

A jeles pekingi Cum Pe professzor...
szervezése nyomán...
zenei...
programja az első...
hétben az előzetes...
megfelelően...
tanítás és a koncepció...
megvalósult...
iskolák vezetői...
írásbeli véleménye...
Kedves Tamás...
Mária munkáját...
A gordonkaművész...
27. és 30. között...
tanított és társ...
konzultációkat...
konzertezett...
műs...
dály Szólószónát...
I. Rapszódiaja, K...
riazionija (mint...
és Grieg a-moll...
szerepelt. Május...
között Xianban...
különös érdeklődés...
táltak a magyar...
és gyakorlata...
lyamatos konzult...
fogalmazzák meg...
gyar szakemberek...
vást kaptak 1990...
én adott hangvers...
dály, Kocsár, Du...
és Popper művei...
ben. Május 14-t...
meg tanítottak. A...
ellenére a csellist...
lentelek az órákon...
légytűttes is játs...
án Kedves Tamás...
ban koncertezett...
lomma! a Tienjin...
adott műsor sz...
adásokkal. A pe...
listák társaság...
tisztelőbeli tagsá...
oklevelet adomá...
debreceni művész...
A politikai...
fokozódása miatt...
flot irodája köz...
gyar vendégekk...
tervezetnél hama...
jus 18-ra tudnak...
lali számokra...
pen. A legjobb p...
listák galábjára...
tanítás gyakorlat...
ciójára — ezért...
nos főpróbán...
scr. Ezen Kodály...
Durkó és Lendv...
csendültek fel.

Sok vendég

A hivatalos sz...
gatás célja az v...
művész a peking...
tóriumban, valan...
jini és a xiani f...
donka tanszakán...
a kollégákkal...
a korszerű han...
eszközöiről, a tör...
sok játékmódjár...
magyar zene ért...
jairól és egyes...
ős problémák m...
hetőségéről. Töb...
gordonkadarab...
seny-bemutatóján...
előadást tartott...
Bartókról és K...
letve a mai m...
ról. Herczegh M...
ta többek közöt...
hogy konzultálj...
módszer kínai...
nak lehetőségér...
sági körülmény...
táról.

„Az újat nem könnyen fogadják be”

Debreceni muzsikuskok Kínában

A pekingi központi zene-konzervatórium meghívására az év április 20. és május 20. között Kínában tanított, tartott konzultációkat és koncertezett Kedves Tamás koncertkamuzsikus, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola debreceni tagozatának igazgatója és felesége, Herczegh Mária zenetanár.

Cum Pe kiváló szervezése

A jeles pekingi csellista, Cum Pe professzor kiváló szervezése nyomán a magyar zenei szakemberek programja az első három hétben az előzetes terveknek megfelelően alakult: a tanítás és a koncertek sikeresen megvalósultak. (A főiskolák vezetői elismerő írásbeli véleményezést adtak Kedves Tamás és Herczegh Mária munkájáról.)

A gondnokművész április 27. és 30. között Tienjinben tanított és társával együtt konzultációkat tartott. 28-án koncertezett; műsorán Kodály Szólószonátája, Bartók I. Rapszódiaja, Kocsár Variációja (mint ösbemutató) és Grieg a-moll szonátája szerepelt. Május 10. és 13. között Xianben oktattak. Itt különös érdeklődést tapasztaltak a magyar zenei nevelés gyakorlatára. A folyamatos konzultáció igényét fogalmazták meg és a magyar szakemberek meghívást kaptak 1990-re. A 12-én adott hangversenyen Kodály, Kocsár, Durkó, Bach és Popper művei szóltak meg. Május 14-től Pekingben tanítottak. A tünemények ellenére a csellisták megjelenése az órákon és a csellogyüttes is játszhatott. 16-án Kedves Tamás a fővárosban koncertezett. Ez alkalommal a Tienjinben előadott műsor szerepelt ráadásokkal. A pekingi csellista társaságának elnöke tiszteltbéli tagnak szóló oklevelet adományozott a debreceni művésznél.

A politikai feszültségek fokozódása miatt az Aero-flet irodájába költözte a magyar vendégekkel, hogy a tervezetnél hamarabb, május 18-ra tudnak helyet foglalni számukra a repülőgépen. A legjobb pekingi csellisták gálájára — a vendégtanítás gyakorlati demonstrációjára — ezért csak nyilvános főpróbán kerülhetett sor. Ezen Kodály, Vivaldi, Durkó és Lendvay művei csendültek fel.

Sok vendég tanár

A hivatalos szakmai látogatás célja az volt, hogy a művész a pekingi konzervatóriumban, valamint a tienjini és a xian főiskola gondnoka tanszakán tanítson és a kollégákkal konzultáljon a korszerű hangszerkezelés eszközeiről, a történeti stílusok játékmodjáról, a mai magyar zene értékes darabjairól és egyes interpretációs problémák megoldási lehetőségeiről. Több magyar gondnokadarab hangverseny-bemutatóján kívül két előadást tartott a művész Bartókról és Kodályról, illetve a mai magyar zenéről. Herczegh Mária feladata többek között az volt, hogy konzultáljon a Kodály-módszer kínai adaptációjának lehetőségéről és az ifjúsági kóruséneklés gyakorlatáról.

A házaspár a Művelődési Minisztérium, az Eötvös-alap és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola anyagi hozzájárulásával utazhatott. Ott-tartózkodásuk során a távol-keleti országban kizárólag napidíjat kaptak, a tanításért és a koncertekért nem részesültek honoráriumban. Egy-egy zenei intézményen

Kedves Tamás egy tehetséges pekingi tanítványával és Cum Pe professzorral

belül nagy értékkülönbségeket fedezett fel a debreceni tanár a hallgatók tudása, hozzáértése, zenei érzéke között. A főiskolák bonyolult többlépcsős felvételi rendszere miatt szinte érthetetlen volt számára, hogy a bekerültek között megmarad a furcsa, polarizált viszony: az elsőrangú tehetségek mellett rendkívül gyengék is vannak. A legjobbak az európai versenyeken meglepetéseket okozhatnak. A fő orientációs vonalak azonban — a töke vonzása és a tehetséges fiatalok karrierlehetőségei okán — Japánba és az Egyesült Államokba vezetnek.

Azok a művészek — így Cum Pe professzor is —, akik hazánkban voltak ösztöndíjasok, a magyar művelődés öröme már mind jelentős szakemberek a hazai zenei életben, a kulturális forradalom ellenére maradó, szép eredményeket értek el.

A vendégek tapasztalatai szerint a népi zene hangszerkezeléséről és a hangszerkezelés virtuóz kezelése is magas színvonalú. A hang izességét a nyelvükben hordozzák a honi zenészek.

A harmadik magyar vendég és a kettősségek

Kedves Tamás a harmadik magyar zenész, aki az utóbbi évtizedekben vendégtanárként tevékenykedhetett Kínában. A konzervatórium hallgatóságának képességbe-elli ellentmondásai — tehetségek és középszerűek — mellett a mindennapokban is az ehhez hasonló furcsa kettősségeket, egymásnak felelő viszonyokat tekint a legkülönlegesebb kínai élményének. Modern technikát, gyönyörű épületeket látott, kifogástalan kiszolgálásban volt része, s a főúttól 150 méterre felfedezte a végtelen szürke szalagban húzóódó egyszinteseket: a nyomortanyákat. Bepillantást nyerhetett a hatalmas ósi kínai kultúrába, s ugyanakkor megfigyelhette, milyen erős a távolságtartásuk a többi kultúrától.

„Az emberekben is 'falak' vannak: mint ahogy nehezen enged a kínai a falak közé más kultúrát. Üzletköztőlnek sem az a gondjuk, hogy nem elég ügyesek; inkább az, hogy nehezen fogadják el idegent és idegen elképzelést a Nagy Fal országa. A zenészképzési gyakorlatokban is látszott ez: az újat, a mást nem könnyen fogadják be. Gyors sikert nem lehet aratni. Mégis úgy érzem, elfogadták mód-szereinket, s egy hónap alatt emberileg is maguk közé fogadtak bennünket” — számolt be erről a különleges élményéről a művész.

Csillogó, méregdrága japán kocsi társaságában vállán vitte a kétkezi, egyszerű paraszt a vizet,

Feltűnően sok az ázsiai országban a vendégtanár. Különösen a fővárosi konzervatóriumban (a többi harmincegy intézmény kevés nemzetközi kapcsolattal rendelkezik). A magyar szakemberek ott-tartózkodása során több amerikai, néhány japán és két francia-tanár is oktatót Pekingben. Kedves Tamás tapasztalatai alapján a gondnokhangszer-park egy része rossz, az új kínai hangszerkezelés hazánkban átlagos színvonalú iskolai képzésre lennének csak használhatók.

Van érdeklődés a magyar zenei nevelés és a zenészképzés iránt. A kínai szakemberek igényelnék közös zenei, technikai kiadványok elkészítését, általános iskolai ének-zenei könyvek modern változatainak közös tervezését. Ezek akadályai, hogy a finanszírozás hiánya közvetlenül nem, csak bonyolult bürokratikus úton oldható meg.

Kedves Tamás szerint a szakemberek küldésével és fogadásával a zenei nevelés magyar értékei eredményesen lennének exportálhatók Kínába.

élete feltételét. Az emberek döbbenet zárkózottságán csodálkoztak Kedves Tamás, s egyúttal azok rendkívüli udvariasságát, precizitását, szíves kalauzolását észlelhette. Azt tapasztalta, hogy a kínai ember tartózkodása maximális segítőkészséggel párosul még vadidegen embertárs iránt is.

Meglepte a művészt, mennyire intenzívek Kínában az erkölcsi gyökerek. Igazolva láthatta Tókei Ferenc megállapításait. Az erkölcsi gyökér persze nem feltétlenül vallási alapú, függetleníthető a lámakolostoroktól, a taoizmustól, a buddhizistól. (Egyébként nem utózik akadályba — kivéve a katolikusokat —, hogy több vallásnak hódoljanak ott az emberek.) Az erkölcsi gyökerek a mindennapokban is felszínre jutnak: a másért való szolgálatot minden körülményben megtapasztalhatja az ember. Nem csapja be soha és sehol az árus az idegent és saját polgártársát sem. A közlekedési kultúra az óriási forgalom és tömeg ellenére fejlett. Az anarchisztikusnak tűnő közlekedésben nagyon vigyáznak egymásra. Súlyos, büntetésben részesül, aki balesetet okoz. Sokan vannak, de az élet fontos érték számukra. „Hálás vagyok a sorsnak, hogy ilyen emberekkel találkozhatok. Nagyon megszerettem a kínaiakat, s aggodom értük az elutazásunkkor kirobbant események miatt” — vonta meg az út emberi mérlegét a zenész.

Arany Lajos

Leszakadt óramutatók

Kiss Tamás: Méretlen idő

Nincs méltányolatlan helyzetben Kiss Tamás költő. Ha ír egy ciklusra való verset, valószínűleg akad kiadó, amely régebbi költeményeivel földűsítva kötetbe szerkeszti azokat. Kétségtelenül kedvező publikációs lehetőségeire pedig az ünnepi könyvhétre megjelent, sorrendben harmadik gyűjteményes verseskötete enged következtetni.

A Méretlen időnek kötet címadó és nyitó ciklusa tartalmazza az utóbbi évek költeményeit. Szokatlan szerkesztői eljárással a kronológia ezután a kezdetekhez fordul, és a verseskötetek megjelenésének időrendjében válogat több mint fél század lírai terméséből. A pályát történetiségben is reprezentáló művek sora a Kunsági elégiával kezdődik, megidézve a debreceni poéta harmincas évekből világ-szemléletét. Arról vallanak a darabjai, hogy a költő már fiatalon az érett, elégikus magatartást és a sztoikus életlátást érezte személyiségéhez illőnek. A természetnek valami furcsa, apokaliptikus utáni eszmélésével párhuzamosan alakul ki Kiss Tamás lírájának alapvetően meditatív, elméledő karaktere. A fákkal, madarakkal együtt lélegző, panteisztikus közérzet fogalmaz meg a fajba oltott bölcsesség nyelvén, expresszív, panoptikumzerű képekben. E korai költészet metafizikája kettős érvényű: tükrözi a költő papi iskolázatásából eredő filozófiai, világnézeti alapállását, és megelőlegezi lírája egészének a homogenitását.

Nagyobb élekedvvel, de az elégikus szomorúság föl nem adásával készültek a Ferfitánc versei. Az alkotás gyötrelmei és a szerelem bensőséges hangjai szólnak meg a költő hangszere. Elmosódott kontúrjai ellenére is fölismerhető az elmúlástól féltett szerelmi harmonia, a tartózkodó örömről, szemérmes boldogságról izléseken valló költemények sora (Virág-ének, Újvívi dal, G-húron, Kakukkszó, Téli ag, Titok, Most értem már, Levél).

A Sorok a múlt időre a korral való szembeütközés ciklusa. Benne a költő nemcsak a történelmi idővel, a „gyorsvonaton” elrobogó emberi élettel is szembenéz, és egy észrevétlenül gyökeresen megváltozott világban teszi mérlegre a költészet szerepét. Rácsodálkozó felismerés a Kiss Tamásé („más kor ez itt, mi nem / értjük már Szigetinket”), de nem az értetlen megvetés, hanem az alkalmazkodás szándéka és az „aranykorba” vetett hite vezet. Modern képi megoldások kísérletezőjét ismerjük meg ezekben a versekben (Aranykor, Legenda egy pár fekete harisnyáról, Magnószalag), amelyekben az örök érvényű és isteni fogantatású természet mellé az ember teremtette matria alkotásai szegődnek.

A kozmikus tágitott Kiss-lírában a mindenséggel versenyre kelve a makrokozmoszba helyenként a mikrovilág elemei, intim mozdulatok, gesztusok tévednek — ez megfigyelhető a Méreg havatitkának néhány költeményében (Egy darab ég, Anna lünyom). Másrészt e versfüzér geográfiai nyomoktól terhes, mintha a költőt kivétel nélkül valamennyi külföldi útja a versírás kényszerével ajándékozta volna meg (Prága tornyai, A weimari Goethe-házban, Párizsi éjszaka, Keszapok). Velük szemben pedig a vidéki

seget elszakíthatatlanul magán viselő líra egy-egy terméke (Debrecen) fűtött lokalpatriotizmust juttat kifejezésre.

Igényes költészetet mutat, mert e líra legjobbjából válogat a Bolond Istók tünődése. A provincializmus és az egyetemes mondanivaló egyaránt esztétikailag magas színvonalon jelenik meg az összegző versekben (Alkony a Száz-tenger partján, Bolond Istók tünődése, Holdkikötő, Vénülő Alastor), bizonyítva azt is, hogy Kiss Tamás költészetének legértékesebb magja a művészileg kiteljesedő elégiák sorában keresendő.

A Jel költeményeiben a maradandóság és az értékmegőrzés problémaköre kerül előtérbe. A „Mű” után maradót keresi mítoszok nyomában (Kasztor eltűnése, Törvény nélkül) és a hétköznapi képek tisztaságában (Örökgyök, Egy szál jegyenye, Jel).

Az új versek irodalmi arcképcsarnoka a kimerevített idő kultuszában vállalja föl, idézi meg az elődöknek tekintetteket. A várt aranykor nem jött el, a költői szerep oevalválódott („Inflát a szívo, a nyelv is műanyag, / költő, már nem te vagy a mutató”). Deziillúzió, kiábrándultság uralja Kiss Tamás „öszkőit”.

Ha van erénye ennek a költészetnek, minden bizonyon az artiztikuma az. Kiss Tamás értő, magabiztos, gazdag formakultúrával szerkeszti versségeit a mondani-valót, a hagyományos líra keretein belül is sokféle formában képes megszólalni. (Írt szonettet, románcot, hosszú verset, szoltárt, elégiát, spirituált.) S ha van korlátja ennek a költészetnek, minden bizonyon az élményvilága az. Legfőbb ihletője ugyanis a költő műveltsége. Versei nagyrészt irodalmi utánerzések. (Közülük bántóak csupán a finnugor irodalom fordításából adódó közvetlen áthallások: Az Ég Leányának haláláról való vogul medvének, Medvesíró.) A költő magáévá teszi az őt ért hatásokat, s ennek alapján pontosan fölfejtethető a verseit tápláló kultúrtörténeti rétegek: a mitológia, a Biblia, a képző- és zeneművészet, a klasszikus magyar irodalom, mindenekelőtt a Nyugat hatása. Kiss Tamás lírájának költőisége a harmadik nemzedékhez (amelyhez tartozónak vélik) ugyanis inkább meghatározó kultúrelmény, mint szerves, vérségi kapcsolat. Ideája a Nyugat költőinek dekoratív, szecessziós ízlése, tudatosan föl-vállalt minta követését példázák az arany, ezüst, smaragd színekben tobzóó képek, a zenei hangulatok és a Hold-motívum köré terebélyesedő versek. Ez a többnyire „másodlagosnak” nevezett, erősen behatárolt élményvilág rendkívül szűrten, fátólosan engedi át a költői személyiséget. Az élmény és a vers viszonya diszsonáns, a lírai indulat utközben elapad, a versebe szervezett látomásokat már nem fűti szenvedély, sodrásuk lelassul.

Pontosan és igazán fogalmazott Simon Zoltán (Alföld, 1978. 8. sz. 87–90.), amikor a magyar irodalom kismestereinek sorában jelölte meg Kiss Tamás helyét és jelentőségét is egyben. A Méretlen idő egy tisztességes poézist teremtő költői pálya keresztmetszete az „ezüstkor” nemzedékének líratörténetileg rangos vonulatából és az egyetemes magyar líra harmadik vonalából. (Szépirodalmi)

Pozderka Judit

OKTAT A SZÖVETKEZET

Tanulás, továbbképzés az áfészeknél

Eredményes volt az elmúlt tanévben a Hajdú-Bihar megyei áfészeknél a tanulás, a szakmai továbbképzés, s ehhez folyamatosan támogatást kaptak a Meszövtől. A szövetszervezetek nagy gondot fordítottak arra, hogy a fiatalok tanulásának biztosítása mellett rendszeres legyen a felnőttek oktatása is.

A nappali szakmunkás-képzés keretében száz fiatal fejezte be sikeresen a harmadik évből tanulmányait, az első és második osztályban egyaránt 110 gyerek tanult. Az áfészek boltjaikban, vendéglátó üzleteikben egyaránt megteremtették a gyakorlati oktatás feltételeit. Ez érdeklődési színterrel együttműködve szervezték meg a fiatalok nyári szakmai gyakorlatait, amelyek egy hónapig tartanak.

A szakközépiskolákban való tanulás Debrecen mellett a makói Erdei Ferenc Kereskedelmi Szakközépiskolában szervezték meg.

A nappali tagozatosok mellett a felnőttoktatásban széles körű továbbképzési program valósult meg. Összesen több mint száztizen tanultak a vegyesbolti, ABC-áruházi eladói szakmát, illetve gyarapították ismereteiket Berettyóújfaluban a kihelyezett oktatási bázison. Az áfész képesített könyvelői tanfolyamát ötven asszony és leány végezte el jeles eredménnyel.

A takarékszövetkezeti ügyintézői tanfolyam sikeres elvégzése után huszonegyen

kaptak bizonyítványt. Új szintfoltjai voltak a most befejeződött oktatási évnél az ellenőri céltanfolyamok, amit az áfészközpontokban rendeztek meg, Hajdúhadháztól, Vámpércsén, Tiszacsegén, Egyekén, Biharonyban, Berettyóújfaluban, Zsákán, Hajdúböszörményben. A továbbképzéseken 40–60 fős csoportok vettek részt, s általában kereskedelmi és a piacfelügyelési szakemberek tartottak előadásokat, s ezeket élénk eszmecsere, vita követte.

A felsőfokú áruforgalmi és boltvezetői továbbképzésen kívül középfokú áruforgalmi tanfolyamokat is rendezett a Meszö a Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Vállalattal közösen.

A szolnoki Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola által szervezett intenzív tanfolyamra négy hajdúszági szövetszervezeti dolgozó vettek fel.

A Szósvos továbbképzési központjában alsó-, középfokú és céltanfolyamokon hetvenen gyarapították ismereteiket.

Szipos Zsófia: Rózsák csipkével

